

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Historia literatury modernizmu
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of Modernist Literature
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	literaturoznawstwo
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr Joanna Lekan-Mrzewka
---	-------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład			2 (+2 egzamin)
konwersatorium			
ćwiczenia	30	V	
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	Ogólna orientacja w periodyzacji literatury powszechnej i polskiej; podstawowe wiadomości z historii literatury polskiej i powszechnej; podstawowe wiadomości z teorii literatury.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C 1 wyrobienie umiejętności opisu literatury lat 1890-1918 w porządku synchronicznym oraz diachronicznym ze wskazaniem na jej paradygmat światopoglądowy i estetyczny
C 2 przygotowanie do rozpoznawania i opisywania zjawisk literackich decydujących o fenomenie epoki – zjawisk z zakresu genologii, estetyki oraz ujawniającej się w literaturze świadomości kulturowej (doświadczenia kryzysu scjentyistycznego wraz z przeżyciem rozpadu XIX-wiecznych konwencji kultury i strategii pisarskich)
C 3 utrwalenie umiejętności analityczno-interpretacyjnych w odniesieniu do tekstów literackich drugiej połowy XIX wieku i początku wieku XX

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student wskazuje propozycje periodyzacyjne dla literatury i kultury polskiego modernizmu, opisuje literaturę lat 1890-1918 w porządku synchronicznym oraz diachronicznym ze wskazaniem na jej paradygmat światopoglądowy i estetyczny.	K_W01
W_02	Student wskazuje dominujące indywidualności twórcze i ich dzieła literackie decydujące o obronie kultury polskiej i tożsamości narodowej w drugiej połowie XIX i początku XX w.	K_W02
W_03	Student formułuje wypowiedź na temat dzieł literatury polskiej i powszechnej drugiej połowy XIX i początku XX wieku oraz wskazuje wybraną literaturę przedmiotu z nimi związaną.	K_W03
W_04	Student wymienia cechy charakterystyczne młodopolskiej prozy, dramatu, liryki oraz krytyki literackiej z przywołaniem egzemplifikacji identyfikowanych zjawisk; określa dynamikę przemian w obszarze poszczególnych rodzajów literackich w perspektywie dynamiki przemian światopoglądowych polskiego modernizmu do 1918 r. , w szczególności zaś: posiada wiedzę o podstawowych składnikach struktury dzieł, gatunkach i rodzajach literackich, ich pochodzeniu, przemianach w obrębie piśmiennictwa młodopolskiego; zna zasadniczy zrąb terminologii z zakresu poetyki młodopolskich tekstów literackich (genologii, stylistyki, wersologii, tematologii).	K_W04
W_05	Student opanował literaturoznawczą metodologię w odniesieniu do dzieł literackich okresu Młodej Polski, konkretyzując właściwe epoki zjawiska z zakresu wzajemnej relacji sztuk (m.in. pojęcie <i>ut pictura poesis</i> w jego modernistycznej interpretacji, Baudelaire'owską ideę korespondencji sztuk, Wagnerowską ideę dzieła totalnego, symbolistyczną koncepcję sztuki synestezyjnej).	K_W05
W_06	Student selekcjonuje literaturę przedmiotową dotyczącą przełomowych zjawisk estetycznych i komunikacyjnych oraz dominujących koncepcji światopoglądowych charakterystycznych dla literatury polskiej lat 1890 –1918.	K_W13
W_07	Student świadomie korzysta z dostępnych opracowań naukowych dotyczących literatury i kultury światowej i polskiej drugiej połowy XIX i pierwszej ćwierci XX w., respektując prawo autorskie oraz zasady ochrony własności intelektualnej	K_W18
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student odnosi wiedzę literaturoznawczą do konkretnych dzieł literatury Młodej Polski, wskazuje ich miejsce w rozwoju procesu literackiego oraz ocenia ich wartość artystyczną.	K_U01
U_02	Student analizuje przykładowe dzieła literackie oraz inne teksty kultury będące egzemplifikacją tradycjonalizmu i innowacyjności w obrębie nurtów artystycznych i prądów	K_U02

	kulturowych Młodej Polski.	
U_03	Student wskazuje powiązania pomiędzy literaturą polską a literaturą powszechną obejmującą okres od roku 1890 aż do końca I wojny światowej.	K_U03
U_04	Student dokonuje analizy i interpretacji młodopolskich tekstów literackich, wykorzystując podstawową wiedzę z zakresu poetyki oraz przywołując właściwe konteksty historyczno-kulturowe.	K_U04
U_05	Student przeprowadza kwerendy materiałowe w celu zgromadzenia i praktycznego zastosowania bibliografii z zakresu problemów literatury i kultury Młodej Polski.	K_U11
U_06	Student poprawnie uzasadnia i argumentuje, przeprowadza analizę pojęciową pod kątem formalnym i strukturalnym, prezentuje efekty własnej działalności w obrębie problematyki związanej z literaturą schyłku XIX i początku XX w.	K_U14
U_07	Student wykazuje zainteresowanie ustawicznym podnoszeniem kompetencji zawodowych (naukowych, dydaktycznych).	K_U16
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student wykazuje gotowość do krytycznej oceny proponowanych interpretacji dzieł literatury epoki Młodej Polski, przyczyn i konsekwencji poznawanych zjawisk w obrębie kultury przełomu XIX i XX w. oraz do systematycznego weryfikowania własnego stanu wiedzy i kompetencji zawodowych.	K_K01
K_02	Student wykazuje chęć reprezentowania społeczności akademickiej KUL na konferencjach studenckich lub w konkursach, wykorzystując kompetencje literaturoznawcze nabyte podczas kursu historii literatury modernizmu.	K_K04
K_03	Student wykazuje uznanie dla kulturowej i społecznej wagi studiowanego przedmiotu.	K_K06

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

1. Przełom XIX i XX wieku w Europie – modernizm a Młoda Polska: pojęcia, ujęcia periodyzacyjne, konteksty historyczne i kulturowe.
2. Prądy artystyczne w literaturze i kulturze modernizmu/Młodej Polski: podstawowe kategorie, pojęcia, gatunki, konwencje, inspiracje europejskie.
3. Młodopolska formacja intelektualna: socjologiczne, polityczne i filozoficzne konteksty młodopolskich debiutów.
4. Modernizm polski wobec romantyzmu i pozytywizmu – teorie przełomu oraz tzw. „dziewiętnastowieczność”.
5. Kryzys scjentystyczny i jego antropologiczne oraz estetyczne konsekwencje (dekadentyzm, impresjonizm i symbolizm; kryzys strategii pisarskich i wyrażania polskości).
6. Źródła i oblicza młodopolskiego artystostwa (artysta w przestrzeni kultury masowej, przemiany form życia artystycznego, młodopolska powieść o artyście).
7. Wybrana twórczość najwybitniejszych przedstawicieli polskiego modernizmu (Stefana Żeromskiego, Władysława S. Reymonta, Wacława Berenta, Karola Irzykowskiego, Stanisława Wyspiańskiego, Gabrieli Zapolskiej, Maryli Wolskiej, Bronisławy Ostrowskiej, Leopolda Staffa, Jana Kasprowicza, Zenona Przesmyckiego, Stanisława Przybyszewskiego).
8. Poezja modernizmu – między dekadentyzmem a francuskanizmem; metafizyka modernizmu (materia i duch); „-izmy” poetyki modernistycznej (ekspresjonizm, impresjonizm, symbolizm,

parnasizm).

9. Proza modernizmu – fikcjonalizm powieściowy wobec poetyki realizmu; miasto modernistyczne; języki nowej ekspresji; poszukiwania podmiotowości a estetyzacja brzydoty; folklor młodopolski; przewartościowania mitów modernistycznych w tym mitów narodowych.

10. Dramat – dramat mieszczański (prowincjonalność galicyjska); rozliczenie polskich mitów narodowych; obraz rewolucji 1905 w dramacie.

11. Przemiany w obrębie krytyki literackiej – status krytyka literackiego i poetyka wypowiedzi krytycznoliterackiej, mariaż estetyki i psychologii, kategoria wzniosłości.

12. Polskie ośrodki kulturalne i centra intelektualne schyłku XIX wieku (Warszawa, Kraków, Lwów, Zakopane) ze szczególnym uwzględnieniem roli, jaką odegrały w kształtowaniu się nowych zjawisk literackich.

13. Kluczowe elementy życia literacko-kulturalnego badanego okresu (przełom XIX i XX w.) m. in.: cenzura i autocenzura; przeobrażenia czasopism literackich – programy, manifesty, dyskusje, kształt artystyczny; cyganerie artystyczne; salony literackie i kawiarnie, rewolucja 1905 i jej konsekwencje w życiu artystycznym.

14. Współczesne dyskusje i spory o Młodą Polskę i jej rolę w dziejach kultury polskiej.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny z wykorzystaniem multimedialnych technik przekazu wiedzy (prezentacja) i z elementami wykładu konwersatoryjnego; Praca z tekstem; Dyskusja;	Kolokwium (2) referat	Oceniony test Plik z referatem Protokół
W_02	Wykład konwencjonalny z wykorzystaniem multimedialnych technik przekazu wiedzy (prezentacja) i z elementami wykładu konwersatoryjnego; Praca z tekstem; Dyskusja;	Kolokwium (2) referat	Oceniony test Plik z referatem Protokół
W_03	Wykład konwersatoryjny; Praca z tekstem; Dyskusja;	Kolokwium (2) referat	Oceniony test/sprawdzian pisemny Plik z referatem Protokół
W_04	Wykład konwencjonalny z wykorzystaniem multimedialnych technik przekazu wiedzy (prezentacja) i z elementami wykładu konwersatoryjnego; Praca z	Kolokwium (2) referat	Oceniony test /sprawdzian pisemny Plik z referatem Protokół

	tekstem; Dyskusja;		
W_05	Wykład konwencjonalny z wykorzystaniem multimedialnych technik przekazu wiedzy (prezentacja) i z elementami wykładu konwersatoryjnego; Praca z tekstem; Dyskusja;	Obserwacja; Kolokwium (2) Referat	Oceniony test Plik z referatem Protokół
W_06	Praca pod kierunkiem	Referat/prezentacja z bibliografią	Plik z referatem/prezentacją
W_07	Praca pod kierunkiem, dyskusja	Referat z dokumentacją naukową	Plik z referatem protokół
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu; Ćwiczenia praktyczne; Dyskusja;	Referat/prezentacja	Karta oceny referatu/prezentacji
U_02	Analiza tekstu; Ćwiczenia praktyczne; Dyskusja;	Referat/prezentacja	Karta oceny referatu/prezentacji
U_03	Analiza tekstu; Ćwiczenia praktyczne; Dyskusja;	Referat/prezentacja	Karta oceny referatu/prezentacji
U_04	Analiza tekstu; Dyskusja;	Referat/prezentacja Obserwacja	Karta oceny referatu/prezentacji protokół
U_05	Ćwiczenia praktyczne, praca pod kierunkiem	Referat/prezentacja z dokumentacją naukową (przypisami i bibliografią)	Karta oceny referatu/prezentacji
U_06	Dyskusja , wykład konwersatoryjny	Obserwacja	protokół
U_07	Dyskusja , wykład konwersatoryjny	Obserwacja	protokół
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Metoda projektu; dyskusja; obserwacja; praca w parach	Referat/prezentacja	Protokół; plik z referatem/prezentacją
K_02	dyskusja; obserwacja	obserwacja	Protokół
K_03	dyskusja; obserwacja	obserwacja	Protokół

VI. Kryteria oceny, wagi

Na końcową ocenę z przedmiotu mają wpływ: 10% - obecność na zajęciach; 40% - aktywność na zajęciach (w tym referaty/prezentacje); 50% - oceny z kolokwiiów (2)

Kryteria oceny testu (kolokwium): Ocena bardzo dobra – 91% –100%; ocena dobra – 71% -90%; ocena dostateczna –51% -70%; ocena niedostateczna – równe lub mniejsze 50%

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	90

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<p>Szczegółowy wykaz literatury podmiotowej zostanie sporządzony na wstępnych zajęciach w oparciu o listę lektur zamieszczoną na stronie Katedry Literatury Pozytywizmu i Młodej Polski przy współpracy Studentów.</p> <p><u>Opracowania:</u></p> <p>Obraz literatury polskiej XIX i XX w., Seria V: <i>Literatura okresu Młodej Polski</i>, t. 1–4, pod red. K. Wyki, A. Hutnikiewicza i M. Puchalskiej, Warszawa–Kraków 1968–1977.</p> <p>M. Podraza-Kwiatkowska, <i>Literatura Młodej Polski</i>, Warszawa 1992 (i wydania późniejsze).</p> <p>M. Podraza-Kwiatkowska, <i>Symbolizm i symbolika w poezji Młodej Polski</i>, Kraków 1994.</p> <p>M. Głowiński, <i>Powieść młodopolska. Studium z poetyki historycznej</i>, Kraków 1997.</p> <p>R. Nycz, <i>Język modernizmu. Prolegomena historycznoliterackie</i>, Wrocław 1997.</p> <p>M. Podraza-Kwiatkowska, <i>Wolność i transcendencja. Studia i eseje o Młodej Polsce</i>, Kraków 2001.</p> <p>R. Sheppard, <i>Problematyka modernizmu europejskiego [w:] Odkrywanie modernizmu. Przekłady i komentarze</i>, pod red. i ze wstępem R. Nycza, Kraków 2004.</p>
Literatura uzupełniająca
<p>J. Krzyżanowski, <i>Neoromantyzm polski</i>, Wrocław 1963.</p> <p>A.Z. Makowiecki, <i>Młodopolski portret artysty</i>, Warszawa 1971.</p> <p>H. Filipkowska, <i>Poezja religijna Młodej Polski</i>, [w:] <i>Polska liryka religijna</i>, pod red. S. Sawickiego, P. Nowaczyńskiego, Lublin 1983.</p> <p>M. Podraza-Kwiatkowska, <i>Somnabulicy; Ciemność na nas uderza [w:] teje, Somnabulicy, dekadenci, herosj</i>, Kraków 1985.</p> <p>L. Eustachiewicz, <i>Dramaturgia Młodej Polski. Próba monografii dramatu z lat 1890–1918</i>, wyd. 2, Warszawa 1986.</p> <p>T. Walas, <i>Ku otchłani. Dekadentyzm w literaturze polskiej lat 1890–1905</i>, Kraków 1986.</p> <p><i>Antologia liryki Młodej Polski</i>, oprac. I. Sikora, Wrocław 1990.</p> <p>J. Kulczycka-Saloni, I. Maciejewska, A. Z. Makowiecki, R. Taborski, <i>Młoda Polska</i>, Warszawa 1991.</p> <p>A. Hutnikiewicz, <i>Młoda Polska</i>, Warszawa 1994.</p> <p>M. Stala, <i>Pejzaż człowieka. Młodopolskie myśli i wyobrażenia o duszy, duchu i ciele</i>, Kraków 1994.</p> <p>M. Głowiński, <i>Ekspresja i empatia</i>, Kraków 1997.</p> <p>W. Gutowski, <i>Erotyczne bestiariusz Młodej Polski</i>, [w:] tegoż, <i>Mit – Eros – Sacrum. Sytuacje młodopolskie</i>, Bydgoszcz 1999.</p> <p>M. Popiel, <i>Oblicza wzniosłości. Estetyka powieści młodopolskiej</i>, Kraków 1999.</p> <p><i>Poetki przełomu XIX i XX wieku</i>, oprac. J. Zacharska, Białystok 2000.</p> <p>R. Nycz, <i>Literatura jako trop rzeczywistości. Poetyka epifanii w nowoczesnej literaturze polskiej</i>, Kraków 2001.</p>

J. Tomkowski, *Młoda Polska*, Warszawa 2001.

Modernistyczne źródła dwudziestowieczności, red. A. Z. Makowiecki i M. Dąbrowski, Warszawa 2003.

Czytanie modernizmu. Studia, red. M. J. Olszewska, G. Bąbiak, Warszawa 2004.

M. Jay, *Kryzys tradycyjnej władzy wzorku. Od impresjonistów do Bergsona* [w:] *Odkrywanie modernizmu. Przekłady i komentarze*, pod red. i ze wstępem R. Nycza, Kraków 2004.

Młoda Polska, pod red. A. Skoczek, Bochnia 2004 (cz. 1 i 2).

Z problemów prozy – powieść o artyście, red. W. Gutowski, E. Owczarz, Toruń 2006.

Krótkie formy dramatyczne w okresie Młodej Polski, red. H. Ratuszna, R. Sioma, Toruń 2007.

Modernizm – spotkania. Antologia, red. E. Paczoska i L. Magnone, Warszawa 2008.

A.Z. Makowiecki, *Młoda Polska i dwa modernizmy*, Toruń 2009.

E. Paczoska, *Prawdziwy koniec XIX wieku. Śladami nowoczesności*, Warszawa 2010.

Historie literatury polskiej 1864–1914, red. U. Kowalczyk, Ł. Książyk, Warszawa 2015.

Młoda Polska w najnowszych badaniach, red. E. Jakiel, T. Linkner, Gdańsk 2016.

A. Wydrycka, „Rządy poezji”. *Młodopolska liryka – studia i interpretacje*, Białystok 2016.